

BOSNA I HERCEGOVINA
 FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
 HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON
 OPĆINSKI SUD U MOSTARU
 Broj: 58 0 P 185449 17 P
 Mostar, 08.09.2017. godine

Općinski sud u Mostaru po sudiji Boškailo-Veledar Medihi u pravnoj stvari tužiteljice T. Z. I. iz M., ..., zastupane po punomoćnicima iz ZOU Sesar., Ćurić, Miletić advokatima iz Mostara, protiv tuženih I. Z., ..., zastupane po punomoćniku Ćupina Faruku advokatu iz advokature Ćupina&Co, A. Z. I. i M. Z. oboje iz M., ... i oboje zastupani po punomoćniku Ripić Nedjeljku advokatu iz Mostara, radi utvrđenja bračne stečevine, Vsp-a 100.000,00 KM, nakon glavne i javne rasprave održane dana 19.06.2017.godine u prisustvu punomoćnika tužiteljice Sesar Karla, tužiteljice lično, punomoćnika I-tužene Ćupina Faruka, punomoćnika II i II-tuženih Ripić Nedjeljka i III-tuženog lično, te nastavka iste održanog dana 22.06.2017.godine u prisustvu punomoćnika tužiteljice, punomoćnika I-tužene i punomoćnika II i III-tuženih, dana 08.09.2017. godine donio je sljedeću:

P R E S U D U

Odbija se u cijelosti tužbeni zahtjev koji glasi:

„Utvrdjuje se da su nekretnine i to stambeno porodični objekt – kuća spratnosti (podrum + Pr + sprat) sa pripadajućim pomoćnim i popratnim izgrađenim objektima konoba i garaža, čatrnja i bunar koji su izgrađeni na k.č. 1092/2 sve k.o. ... kao i nekretnine upisane u zk.ul. 289 novi el. 438, 293, 246, 260 novi el. 296, 269, 191 novi el. 336, 186, 914, 129, 133, 320, 193, 395, 541 novi el. 473, 103 novi el. 440 sve k.o ..., kao i da su:

- Štedni ulog u novčanom iznosu od 15,94 Yu dinara kod Poštanske štedionice Mosta br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 578,30 Yu dinara kod Jugobanka Lištica – Široki Brijeg br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 1.000,00 Yu dinara kod PB Zagreb br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 303,14 FRF Francuskih franaka kod Ljubljanske banke br. ... ispostava Mostar što u važećoj valuti iznosi 90,39 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 63.505,59 DEM njemačkih maraka kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 63.505,59 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 312,83 USA američkih dolara kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 510,93 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 230,57 SCH kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 303,98 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 2.444,12 ŠFRS kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 3.222,30 KM

- Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih maraka kod Kreditna banka Zagreb ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 100,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih maraka kod Komercijalna banka Split br. ... što u važećoj valuti iznosi 100,00 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 223,90 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Sarajeva – osnovna banka Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 223,90 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 818,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb br. ... što u važećoj valuti iznosi 818,00 KM
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 3.000,00 ATS Austrijskih šilinga kod Privredna banka Zagreb broj ... što u važećoj valuti iznosi 426,41 KM.
- Štedni ulog u novčanom iznosu od 28.399,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb PJ OZ ŠT Zagreb posl. 6 broj ... što u važećoj valuti iznosi 28.399,00 KM
- Lovačka puška marke „BROWING“ cal. 12mm reg.br. ...
- Lovačka puška marke „PERAZZI“ Italija cal. 12 mm reg. ...
- Pištolj marke „ČEŠKA ZBROJEVKA“ J-10227 cal. 7.65 mm reg. Br. ...

bračna stečevina i vlasništvo tužiteljice T. Z. I. rođene K. udove D. sa 9/10 dijela.

Shodno prednjem utvrđenju dužni su tuženi I. Z., A. Z. I. i M. Z. I. tužiteljici T. Z. I. priznati prednje pravo i trpjeti da se naprijed navedena imovina izdvoji iz ostavinske mase iza smrti umrlog D. Z. I. sa naprijed naznačenim dijelom u korist tužiteljice T. Z. I.. Dužni su tuženi I. Z., A. Z. I. i M. Z. I. predati tužiteljici T. Z. I. podobnu (tabularnu) ispravu za upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama kao i podobne isprave za upis prava vlasništva u drugim ustanovama ili će to priznanje zamijeniti ova pravonažna presuda, a sve u roku od 30 dana.“

Dužna je tužiteljica nadoknaditi I-tuženoj troškove parničnog postupka u iznosu 3.419,32 KM u roku od 30 dana.

O b r a z l o ž e n j e

Z. I. je protiv Z. rođene K. T., Z. I. A. i Z. I. M. pokrenula parnični postupak pred Osnovnim sudom u Mostaru pod brojem P-2043/86 u toku kojega je I-tužena Z. rođena K. T. ustala protivtužbom tražeći da sud utvrdi da je stambeno porodična zgrada koja je u izgradnji, jedna konoba sa garažom, čatrnja i bunar, na k.č. 1092/2 k.o. ..., jedna puška marke „Brovnik“ i gotovina, bračna stečevina protivtužiteljice i da njen doprinos u sticanju ove imovine predstavlja 9/10 dijela, a njenog umrlog supruga, odnosno oca tužiteljice i tuženih pod 2. i 3., udio od 1/10, pa slijedom toga protivtužiteljica traži da sud naloži tuženima priznavanje ovog prava, ali i izdvajanje opisane imovine iz ostavinske mase iza umrlog Z. I. D., te predaju u posjed i vlasništvo iste. Postupci po tužbi i protivtužbi su nastavljeni su nakon rata pred ovim sudom pod brojem 07 58 P 018579 92 P u kojemu je sud dana 30.04.2013.godine donio rješenje broj 58 0 P 018579 12 P3 kojim je postupak po tužbi prekinut do okončanja postupka po protivtužbi, a koje je potvrđeno rješenjem Kantonalnog suda u Mostaru od 13.03.2014.godine, pa je dana 18.01.2017.godine postupak razdvojen, nakon čega je postupak u ovoj pravnoj stvari

nastavljen pod novim brojem samo po protivtužbi T. Z. I. protiv tuženih I. Z., A. Z. I. i M. Z. I.. Po pozivu suda tužiteljica je uredila tužbu na način da traži utvrđenje da su nekretnine i to stambeno porodični objekt – kuća spratnosti (podrum + Pr + sprat) sa pripadajućim pomoćnim i popratnim izgrađenim objektima konoba i garaža, čatrnja i bunar koji su izgrađeni na k.č. 1092/2 sve k.o. ... kao i nekretnine upisane u zk.ul. 289 novi el. 438, 293, 246, 260 novi el. 296, 269, 191 novi el. 336, 186, 914, 129, 133, 320, 193, 395, 541 novi el. 473, 103 novi el. 440 sve k.o ..., kao i da su: Štedni ulog u novčanom iznosu od 15,94 Yu dinara kod Poštanske štedionice Mosta br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 578,30 Yu dinara kod Jugobanka Lištica – Široki Brijeg br. 10-41-5113-2 što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 1.000,00 Yu dinara kod PB Zagreb br. ... što u važećoj valuti iznosi 0,00 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 303,14 FRF Francuskih franaka kod Ljubljanske banke br. ... ispostava Mostar što u važećoj valuti iznosi 90,39 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 63.505,59 DEM njemačkih maraka kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 63.505,59 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 312,83 USA američkih dolara kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 510,93 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 230,57 SCH kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 303,98 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 2.444,12 ŠFRS kod Ljubljanske banke ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 3.222,30 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih maraka kod Kreditna banka Zagreb ispostava Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 100,00 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 100,00 DEM njemačkih maraka kod Komercijalna banka Split br. ... što u važećoj valuti iznosi 100,00 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 223,90 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Sarajeva – osnovna banka Mostar br. ... što u važećoj valuti iznosi 223,90 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 818,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb br. ... što u važećoj valuti iznosi 818,00 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 3.000,00 ATS Austrijskih šilinga kod Privredna banka Zagreb broj ... što u važećoj valuti iznosi 426,41 KM, Štedni ulog u novčanom iznosu od 28.399,00 DEM njemačkih maraka kod Privredna banka Zagreb PJ OZ ŠT Zagreb posl. 6 broj ... što u važećoj valuti iznosi 28.399,00 KM, Lovačka puška marke „BROWING“ cal. 12mm reg.br..., Lovačka puška marke „PERAZZI“ Italija cal. 12 mm reg. Br. ..., Pištolj marke „ČEŠKA ZBROJEVKA“ ... cal. 7.65 mm reg. Br. ..., bračna stečevina i vlasništvo tužiteljice T. Z. I. rođene K. udove D. sa 9/10 dijela ,te dalje slijedom prednjeg utvrđenja traži da joj tuženi I. Z., A. Z. I. i M. Z. I. tužiteljici T. Z. I. priznaju prednje pravo i trpje da se naprijed navedena imovina izdvoji iz ostavinske mase iza smrti umrlog D. Z. I. sa naprijed naznačenim dijelom u korist tužiteljice, ali i da joj tuženi predaju podobnu (tabularnu) ispravu za upis prava vlasništva u zemljišnim knjigama kao i podobne isprave za upis prava vlasništva u drugim ustanovama, pa predlaže da sud tužbeni zahtjev u cijelosti usvoji, a tuženu pod 1. obaveže da joj nadoknadi troškove postupka prema specificiranom troškovniku koji je u skladu sa članom 396. ZPP-a sudu podnijela do zaključenja glavne rasprave.

U odgovoru na tužbu I-tužena osporava osnovanost i visinu tužbenog zahtjeva te napominje da se u ovoj pravnoj stvari ima primijeniti sada važeći Porodični zakon budući da je radnije donesena presuda ukinuta. Dalje I-tužena navodi da tužiteljici ne može

pripadati 9/10 dijela ostavinske mase umrlog supruga po osnovu bračne stečevine, obzirom na sada postojeću zakonsku presumpciju suvlasništva bračnih drugova sa po ½ dijela u bračnoj stečevini ukoliko nisu dogovorili drugačije. Osim ovoga I-tužena navodi i da ostavinsko rješenje veže stranke koje su učestvovala u ostavinskom postupku osim ako im je priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici, a u konkretnom slučaju je u ostavinskom postupku utvrđeno šta čini ostavinsku masu iza umrlog supruga tužiteljice, te u tom pravcu nisu isticali bilo kakvi prigovori, pa samim tim tužiteljica više nema mogućnost da u parnici dokazuje opseg ostavinske mase, pa tako ni sticanje i udio u zajedničkoj imovini. Dalje I-tužena ističe prigovor nedostatka aktivne legitimacije na strani tužiteljice, budući da je ista još 1998.godine ugovorom o poklonu svoje suvlasničke dijelove u nekretninama naznačenim u rješenju o nasljeđivanju broj O-700/82 poklonila svojoj djeci odnosno II i III-tuženima. Osim ovoga I-tužena osporava tužbeni zahtjev navodeći da su objekti koji predmetnom tužbenog traženja izgrađeni za života supruga tužiteljice, koji je još 1977.godine podigao kredit i isti vraćao sve do smrti, pa predlaže da sud tužbeni zahtjev u cijelosti odbije, a tužiteljicu obaveže da joj nadoknadi troškove parničnog postupka.

II i III-tuženi su u cijelosti priznali tužbeni zahtjev, međutim i u tom slučaju shodno članu 180. stav 2. ZPP-a sud neće donijeti presudu na osnovu priznana ako nađe da je riječ o zahtjevu kojim stranke ne mogu raspolagati, a na šta je sud dužan po službenoj dužnosti paziti kako to i propisuje član 3. stav 2. ZPP-a. U konkretnom slučaju spor se u odnosu na tužene može riješiti samo na jednak način prema svima što ih samim tim čini jedinstvenim (nužnim) suparničarima kako je to predviđeno članom 366. ZPP-a, pa se samim tim smatraju kao jedna parnična stranka zbog čega se dalje ako jedan suparničar propusti neku radnju, učinak pravnih radnji drugih suparničara proteže i na one koji te radnje nisu preduzeli. II i III-tuženi jesu imali pravo raspolagati zahtjevima tokom postupka, pa tako i priznati tužbeni zahtjev, međutim imajući u vidu vrstu spora i ono na šta tužbeni zahtjev glasi ovo priznanje može imati efekta jedino ako je dato od svih parničnih stranaka, a kako je I-tužena osporila tužbeni zahtjev, to sud na osnovu datog priznanja II i III-tuženih nije mogao donijeti presudu na osnovu priznanja, jer ovaj spor može biti riješen samo na jednak način u odnosu na sve tužene obzirom da tužbeni zahtjev nije usmjeren na pojedinačne suvlasničke dijelove tuženih, nego na utvrđenje da 9/10 dijela ostavinske mase iza umrlog prednika parničnih stranaka predstavlja posebnu imovinu tužiteljice. Slijedom prednjeg sud je shodno članu 180. stav 2. ZPP-a odluku u ovoj pravnoj stvari u odnosu na sve tužene donio ocjenom provedenih dokaza.

Sud je tokom postupka otklonio nejasnoće oko valjanosti zastupanja I-tužene i to dostavom generalne punomoći izdate od I-tužene 26.08.2008.godine i ovjerene kod notara, čija je kopija dostavljena za spis, a original predan na uvid sudu i ostalim strankama u postupku na pripremnom orčištu 13.03.2017.godine, a iz kojeg razloga sud nije našao osnovanim prijedloge ostalih stranaka u postupku da se I-tuženoj naloži dostava nove punomoći, ovo kod činjenice da predmetna punomoć nije vremenski ili bilo kako ograničena.

Kako je postupak po protivtužbi, a nakon ukidanja presude kojom je protivtužba bila odbačena, razdvojen, te nastavljen kao zaseban postupak i to pred drugim uređujućim

sudijom u fazi pripremnog ročišta, sud shodno članu 114. stav 2. ZPP-a, a kod izričitog protivljenja I-tužene nije mogao odlučiti da se pročitaju zapisnici o ranijem izvođenju dokaza saslušanjem svjedoka Z. F., Č. I., K. M. na okolnost izgradnje stambeno poslovnog objekta na nekretnini označenoj kao k.č.1125/15 i k.č. 1042/2 k.o. ..., te iskazi svjedoka V. I., Z. F., i Z. I. D. E., M. D. i K. M. iz spisa ovoga suda br. P 018579 92, pa je ovakav prijedlog tužiteljice odbijen, a tužiteljica ni nakon toga, a ni podredno tome nije stavila prijedlog za saslušanje imenovanih svjedoka pred drugim sudijom iako je dostavom poziva za pripremno ročište uredno upozorena na obaveze iz člana 77. ZPP-a.

U dokaznom postupku sud je izvršio uvid i čitanje protivtužbe u predmetu br. P 2043/86 od 16.3.1988. godine, rješenje opštine Mostar od 11.5.1990. godine, rješenja Opštine Mostar od 7.6.1989. godine, Rješenja Opštine Mostar od 11.10.1990. godine, Urbanističke uslove od 1.9.1988. godine, Rješenja Opštine Mostar od 1.9.1988. godine, Priznanice na iznos od 67.500,00 DM sa napomenom od 27.3.1982. godine, Potvrde PBZ od 27.2.1990. godine, Ugovora o poravnanju od 12.11.1986. godine, Obavijesti o početku otplate kredita od 10.8.1985. godine, Kamatnog lista br.557700-2/60-202-84119-1, Ugovora o kreditu od 22.4.1977. godine, Ugovora o odobrenom kreditu po osnovu prodaje konvertibilnih deviza od 21.7.1983. godine, Odstupne izjave od 21.7.1983. godine, Administrativne zabrane od 21.7.1983. godine, Obavijesti o početku otplate kredita od 15.1.1982. godine, Priznanice na iznos 12.000,00 DIN od 22.2.1985. godine, Priznanice na iznos od 5.567,00 DIN od 18.1.1984. godine, Priznanice na iznos od 5.600,00 DIN od 21.5.1986.godine, Priznanice na iznos od 11.500,00 DIN, Priznanice na iznos 5.567,00 DIN od 10.10.1983. godine, Priznanice na iznos 5.567,00 DIN od 17.11.1983. godine, Priznanice na iznos 5.567,00 DIN od 22.12.1983. godine, Priznanice na iznos 20.000,00 DIN od 3.7.1985. godine, Priznanice na iznos od 12.000,00 DIN od 3.4.1985. godine, Priznanice na iznos 5.567,00 DIN, Priznanice na iznos 17.000,00 DIN od 3.11.1984. godine, Priznanice na iznos 6.000,00 DIN od 4.10.1984. godine, Priznanice na iznos 5.600,00 DIN od 20.2.1984. godine, Priznanice na iznos 5.700,00 DIN od 3.11.1987. godine, Priznanice na iznos od 174.500,00 DIN od 29.2.1988. godine, Priznanice na iznos od 13.411,00 DIN od 16.10.1986. godine, Priznanice na iznos od 140.000,00 DIN od 16.12.1987. godine, Priznanice na iznos od 56.300,00 DIN od 18.5.1987. godine, Priznanice na iznos od 50.000,00 DIN od 18.1.1988. godine, Priznanice na iznos od 56.300,00 DIN od 5.4.1988. godine, Priznanice na iznos od 400.000,00 DIN od 27.4.1988. godine, Priznanice na iznos od 100.00 DIN od 28.9.1987. godine, Priznanice na iznos od 281.100,00 DIN od 9.4.1987. godine, Priznanice na iznos od 720.000,00 DIN od 27.2.1988. godine, Priznanice na iznos od 4.590,00 DIN od 30.10.1987. godine, Priznanice na iznos od 56.300,00 DIN od 2.8.1986. godine, Priznanice na iznos od 1.500.000,00 DIN od 3.4.1989. godine, Priznanice na iznos od 120.000.000,00 DIN od 17.4.1989. godine, Priznanice na iznos od 12.000,00 DIN od 26.12.1985. godine, Priznanice na iznos od 15.400,00 DIN od 3.6.1986. godine, Priznanice na iznos od 126.000,00 DIN od 14.7.1986. godine, Priznanice na iznos od 5.600,00 DIN od 3.9.1984. godine, Priznanice na iznos od 5.600,00 DIN od 19.4.1984. godine, Priznanice na iznos od 5.600,00 DIN od 19.3.1984. godine, Priznanice na iznos od 300.000,00 DIN od 7.10.1988. godine, Priznanice na iznos od 129.788,00 DIN od 28.7.1983. godine, Priznanice na iznos od 60.000,00 DIN od 26.12.1985. godine, Priznanice na iznos od 100.000,00 DIN od 7.10.1987. godine, Priznanice na iznos od

100.000,00 DIN od 9.10.1987. godine, Priznanice na iznos od 418.015,10 DIN od 2.11.1982. godine, Priznanice na iznos od 113.720,30 DIN od 25.10.1982. godine, Amortizacionog plana PBZ od 15.1.1982. godine, Nalaza i mišljenja vještaka financijske struke Slavice Aničić od 7.9.2009. godine Izvještaja vještaka Nenada Krčum od 6.7.2004. godine i dopunskog izvještaja od 23.12.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.320 k.o. ... od 1.6.2004. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.440 k.o. ... od 17.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.473. k.o. ... od 22.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 296 k.o. ... od 17.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 472 k.o. ... od 4.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 336 k.o. ... od 17.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 246 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.293 k.o. ... od 15.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.194. k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.129 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.193 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.186. k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.269 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.133 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.395 k.o. ... od 6.1.1991. godine, Ugovora o darovanju od 18.5.1998. godine ov broj: ..., Rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Mostaru br. 0 700/82, Dopunskog rješenja o nasljeđivanju br. 0 791/83, Dopunskog rješenja o nasljeđivanju br 0 806/85, Presude Okružnog suda u Mostaru br. P 60/82 od 15.10.1985. godine, Presude Vrhovnog suda BiH br. Rev 596/86 od 11.6.1987. godine, te je saslušao tužiteljicu i III-tuženog u svojstvu parničnih stranaka, pa je cijeneći sve provedene dokaze pojedinačno i u uzajamnoj vezi na osnovu člana 8. ZPP-a, te imajući u vidu upute iz ukidnog rješenja Kantonalnog suda u Mostaru broj 58 0 P 018579 12 GŽ od 13.12.2012.godine, odlučio kao u dispozitivu iz sljedećih razloga:

Među strankama nije sporno da je tužiteljica T. Z. I. bila u braku sa K. I. D. Z. I. u momentu njegove smrti, kao i da su tuženi djeca umrlog K. I. D. Z. I., a ovo proizilazi i iz Rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Mostaru br. 0 700/82, Dopunskog rješenja o nasljeđivanju br. 0 791/83, Dopunskog rješenja o nasljeđivanju br 0 806/85 iz kojih je vidljivo da su tužiteljica i II i III-tuženi nasljednici imenovanog, te Presude Okružnog suda u Mostaru br. P 60/82 od 15.10.1985. godine i Presude Vrhovnog suda BiH br. Rev 596/86 od 11.6.1987. godine kojima je utvrđeno da je I-tužena njegova kćerka, slijedom čega je sud utvrdio postojanje aktivne i pasivne legitimacije parničnih stranaka. Na prednji stav suda nije od uticaja prigovor I-tužene da je tužiteljica učinjenim poklonom svojih suvlasničkih dijelova u predmetnim nekretninama koje je stekla po osnovu nasljeđa iza umrlog supruga izgubila aktivnu legitimaciju, ovo kod činjenice da tužbeni zahtjev glasi na utvrđenje postojanja i obima bračne stečevine, pri čemu činjenica da li je tužiteljica poklonila svoje suvlasničke dijelove ili ne nije od uticaja na njenu aktivnu legitimaciju već kod činjenice da je nesporno bila u braku sa umrlim K. I. D. Z. I..

Članom 263. Porodičnog zakona (Sl.list SRBiH broj 21/79,44/89) koji je bio na snazi do prestanka braka T. Z. I. i K. I. D. Z. I. smrću supruga tužiteljice, određeno je da imovina bračnih drugova može biti zajednička i posebna, dok je članom 264. istog Zakona određeno da imovina koju su bračni drugovi stekli radom tokom bračne zajednice kao i prihodi iz te imovine čine zajedničku imovinu. Shodno članu 267. Porodičnog zakona svaki bračni drug može tužbom zahtijevati da sud utvrdi koliko je njegov udio u zajedničkoj imovini ili jednom dijelu te imovine ili na pojedinoj stvari iz te imovine. Iako

je članom 384. sada važećeg Porodičnog zakona određeno da će se svi postupci koji nisu pravosnažno okončani u prvom stepenu nastaviti po odredbama novog zakona, sud nalazi da je u konkretnom slučaju brak tužiteljice i njenog supruga prestao smrću supruga 17.08.1982.godine dakle 23 godine prije stupanja na snagu novog zakona, pa se samim tim odredbe novog zakona u smislu postojanja i obima bračne stečevine ne mogu primijeniti u ovoj pravnoj situaciji, nego se član 384. sada važećeg Porodičnog zakona u ovom slučaju odnosi samo na procesnu regulativu po kojoj će se postupak okončati.

Članom 54. ZPP-a određeno je da tužitelj u tužbi može tražiti da sud samo utvrdi postojanje odnosno nepostojanje nekog prava, pravnog odnosa ili činjenice ili istinitost, odnosno neistinitost neke isprave u koliko za to ima pravnog interesa. U konkretnom slučaju tužiteljica traži utvrđenje da određene nekretnine predstavljaju bračnu stečevinu, ali i da je tužiteljica suvlasnica istih sa 9/10 dijela po osnovu učešća u izgradnji, te sa jednakim omjerom i u štednim ulozima i pokretnim stvarima. Tek sada važećim Porodičnim zakonom (Sl.novine FBiH 35/05) uvedena je presumpcija jednakih suvlasničkih dijelova bračnih drugova u bračnoj stečevini, dok je ranije važećim Porodičnim zakonom bilo definisano da bračna imovina predstavlja zajednički imovinu, pri čemu omjeri u istoj nisu bili određeni, te je čak i kod diobe iste zavisno od okolnosti svakog pojedinom slučaju posebno utvrđivalo koji dio takve imovine pripada kojem bračnom drugu. Samim tim činjenica da su T. Z. I. i K. I. D. Z. I. bili u braku koji je prestao smrću supruga tužiteljice, nikako ne znači da je polovine sve imovine koja je bila evidentirana kao vlasništvo supruga tužiteljice, pa tako ni 9/10 dijela u stvari vlasništvo tužiteljice. Dakle u konkretnom slučaju tužiteljica je kod nespornog pravnog interesa ovlaštena tražiti za utvrđenje šta je tačno predstavljalo bračnu stečevinu nje i K. I. D. Z. I. pa tek potom koliko njen je udio bio u istoj, ali tuženi ne mogu biti pasivno legitimisani za izdavanje tabularne isprave u tom pravcu, posebno I-tužena koja nije niti upisana u zemljišnim knjigama kao suvlasnica na predmetnim nekretninama, niti je više upisan njen otac. Isto tako tužiteljica slijedom utvrđenja šta čini bračnu stečevinu i koliko je njezin udio u istoj traži priznanje tog prava od tuženih, ali i trpljenje da se imovina koja čini njen udio u bračnoj stečevini izdvoji iz ostavinske mase iza umrlog i K. I. D. Z. I., međutim ostavinski postupak iza supruga tužiteljice je okončan, pa samim tim više ne postoji ostavinska masa iza njega budući da su tužiteljica, te II i III-tuženi već stekli pravo suvlasništva na istoj po osnovu nasljeđivanja, a tužiteljica je svojim nasljeđenim dijelom dalje raspolagala na način da ga je poklonila II i III-tuženim, a koje raspolaganje je kako to proizilazi iz ZK izvadaka u spisu već evidentirano u zemljišnim knjigama.

Članom 231. Zakona o nasljeđivanju (Sl.list SRBiH br.7/80 i 15/80) koji je bio na snazi u vrijeme provođenja ostavinskog postupka iza umrlog supruga tužiteljice, ali i podnošenja tužbe u ovoj pravnoj stvari, određeno je da će sud stranke uputiti na parnicu ako postoji spor o tome da li neka imovina ulazi u zaostavštinu, a tužiteljica, te II i III-tuženi su nesporno učestvovali u ostavinskom postupku i to kako onome koji je prethodio donošenju Rješenja o nasljeđivanju Općinskog suda u Mostaru br. 0 700/82, tako i onom u kojemu je doneseno Dopunsko rješenje o nasljeđivanju br. 0 791/83 i Dopunsko rješenje o nasljeđivanju br 0 806/85, a u tim postupcima niko od njih nije isticao prigovor u pogledu obima zaostavštine, odnosno prigovor o tome da dio imovine koja je navedena kao zaostavština predstavlja vlasništvo tužiteljice po osnovu bračne stečevine. Čak šta više upravo je tužiteljica kao supruga umrlog K. I. D. Z. I. i kao zakonska zastupnica tada

maloljetne djece sudu i ponudila podatke o tome šta sve ulazi u zaostavštinu iza njenog umrlog supruga. Članom 239. Zakona o nasljeđivanju jasno je određeno da pravosnažno rješenje o nasljeđivanju vezuje stranke koje su učestvovala u postupku raspravljanja zaostavštine osim ako im je priznato pravo da svoj zahtjev ostvaruju u parnici, a tužiteljica nesporno takav zahtjev nije ni postavljala u ostavinskom postupku.

Presudom Okružnog suda u Mostaru br. P 60/82 od 15.10.1985. godine koja je potvrđena Presudom Vrhovnog suda BiH br. Rev 596/86 od 11.6.1987. godine utvrđeno je da je K. I. D. Z. I. prirodni otac tada maloljetne I. Z., a koji postupak je vođen protiv T. Z. tada maloljetnih Z. A. i M. Z. I. kao nasljednika umrlog oca. Iz samog broja navedene presude vidljivo je da je tužba u toj pravnoj stvari podnesena 1982.godine, pa je tako tužiteljici zasigurno makar u vrijeme podnošenja zahtjeva za donošenje dopunskih rješenja o nasljeđivanju bilo poznato da se vodi postupak utvrđivanja očinstva, odnosno da postoji određena vjerovatnoća da je i sadašnja I-tužena zakonska nasljednica njenog umrlog supruga, ali ovo joj je obzirom na datum smrti supruga, datum rođenja I-tužene i godinu u kojoj je podnesena tužba za utvrđivanje očinstva u kojoj je ona bila stranka, vrlo vjerovatno bilo poznato i u vrijeme pokretanja ostavinskog postupka prije donošenja osnovnog rješenja o nasljeđivanju, ali ipak ni uz takva saznanja nije isticala prigovor u pravcu obima zaostavštine po osnovu bračne stečevine.

Iako ni ranije važeći, a ni sada važeći Porodični zakon vremenski ne ograničavaju pravo na utvrđenje obima bračne stečevine i udjela u istoj, sud nalazi da u konkretnom slučaju, a kod nesporne činjenice da je tužiteljica učestvovala u ostavinskom postupku iza umrlog supruga, te jasne odredbe člana 239. ranije važećeg Zakona o nasljeđivanju pravosnažno Rješenje o nasljeđivanju Općinskog suda u Mostaru br. 0 700/82, Dopunsko rješenje o nasljeđivanju br. 0 791/83 i Dopunsko rješenje o nasljeđivanju br. 0 806/85 vezuju tužiteljicu i to kako u smislu obima zaostavštine, tako i u smislu veličine nasljedničkih dijelova pa tako sud u ovom postupku ne može donositi bilo kakvu odluku kojom će se bio šta izdvajati iz ostavinske mase iza umrlog supruga tužiteljice. Međutim kod činjenice da su u ostavinskom postupku stranke bili samo tužiteljica i njena djeca, sud prihvata i da tužiteljica nije imala razloga isticati svoj zahtjev po osnovu bračne stečevine kao udjela u ostavinskoj masi iza umrlog supruga, a u odnosu na njihovu zajedničku djecu, a kako je I-tužena svoja prava po osnovu nasljeđa iza umrlog oca zatražila tek podnošenjem tužbe u predmetu broj P-2043/86 u istom se ogleda i pravni interesu tužiteljice za traženo utvrđenje postojanja i obima bračne stečevine u odnosu na sve tužene kao nasljednike njenog umrlog supruga, a ne učesnike u ostavinskom postupku, pa se isto i ne može odnositi na izdvajanje iz ostavinske mase, nego je isto neophodno ograničiti samo na eventualno utvrđenje po pitanju postojanja i obima bračne stečevine, te danje udjela tužiteljice u istoj, a što će dalje moći poslužiti samo kao osnovu daljeg utvrđenja postojanja prava I-tužene u postupku koji se vodi po njenoj tužbu, sve obzirom da su rješenja o nasljeđivanju već realizovana.

Tužiteljica svoje tužbeno traženje u pretežnom dijelu zasniva i na tvrdnji da je ona vršila određena ulaganja u predmetne nekretnine nakon smrti supruga, jednako kako i III-tuženi tvrdi da je on nakon toga vršio određena ulaganja. Sud nalazi da ove tvrdnje nisu i ne mogu biti od uticaja na odluku u ovoj pravnoj stvari upravo kod jasne zakonske definicije šta se smatra bračnom stečevinom gdje je ista ograničena na onu imovinu koji su bračni drugovi stekli radom za vrijeme trajanja braka, kao i prihodi iz te imovine, pa tako

eventualna ulaganja tužiteljice kroz kredite o kojima u spisu postoje ugovori na ime tužiteljice, a posebno ulaganja III-tuženog ne mogu biti od uticanja na udio tužiteljice u bračnoj stečevini, a ovakvi navodi tužiteljice na kojima zasniva svoju završnu riječ bi predstavljali činjenično preinačenje osnova, te su u koliziji sa samim osnovom koji je naznačen u tužbenom zahtjevu. Iako sud nije vezan pravnim osnovom koji tužitelj naznači u tužbi, sve shodno članu 53. ZPP-a, sud nalazi da je tužiteljica kod ovako postavljenog tužbenog zahtjeva i traženog utvrđenja postojanja i obima bračne stečevine, te njenog udjela u istoj, jasno postavila osnov koji sudu ne ostavlja ni prostora, a ni obaveze utvrđivati da li je tužiteljica po osnovu gradnje ili kasnijih ulaganja stekla kakvo pravo na predmetnim nekretninama, nego isto jedino može biti predmet nekog drugom postupka, u smislu postavljanja imovinsko pravih zahtjeva od strane tužiteljice.

Samim tim sud je ocjenu osnovanosti tužbenog zahtjeva vršio samo u odnosu na ono traženje koje je sadržano u samom zahtjevu, pa tako nalazi da iz uplatnica koje su dokazi u ovom postupku jasno proizilazi da su uplate koje se njima potvrđuju učinjene nakon smrti supruga tužiteljice, te da se na svim uplatnicama kao ime uplatioca nalazi ime tužiteljice, međutim ove uplatnice se odnose na otplatu kredita koji je suprug tužiteljice kako je to vidljivo iz obavijesti o početku otplate kredita i ugovoru o kreditu od 22.04.1977.godine realizovao još za života, za koje sud osim iskaza tužiteljice nema drugih dokaza u koju su svrhu utrošena, a ukupan iznos uplata proizlazi iz nalaza i mišljenja vještaka finansijske struke Aničić Slavice od 07.09.2009.godine.

Iz iskaza tužiteljice proizilazi da je sa D. Z. I. zaključila brak 22.06.1968.godine te da su nakon toga živjeli na ... u M., da su 1970.godine preselili u P. gdje su živjeli sa D. Z. I. majkom u njihovoj staroj porodičnoj kući, te da su potom otpočeli gradnju kuće oko 100 metara iznad njihove porodične kuće ali je ista bila useljiva tek kada se njen sin, odnosno III-tuženi oženio i tada su u istu uselili. Nakon toga je prema njenim navodima III-tuženi proširio kuću, te izgradio bazen i konobu kojih ranije nije bilo. Sve radove na kući je nakon smrti njenog supruga 1982.godine izvodio njen sin, odnosno III-tuženi, a sami radovi i sada traju pa je tako prilikom posljednjih radova izgrađen još jedan stambeni objekat uz kuću. Iza supruga tužiteljice su kada je umro ostali dugovi za građevinski materijal kod firme Obnova Lištica, kredit u Lištici, te dva kredita u Zagrebu, jedan kod Zagrebačke, a jedan kod Ljubljanske banke, a sve kredite je vratila tužiteljica. Iako se ne može sjetiti tačnih iznosa dugova tužiteljica zna da su bili veliki te da za njihovo vraćanje utrošila svu uštedevinu kod Ljubljanske banke koja je bila zajednička uštedevina nje i supruga i glasila na ime njenog supruga, a za koju je ona imala punomoć, te je pored toga vratila dug S. G. u iznosu 65.000,00 DM povodom kojega se vodio sudski spor. Osim ovoga tužiteljica navodi da je svoje oružje njen suprug prodao još za života. Još za D. Z. I. života predmetni objekat je bio izidan i pokriven, te su na njemu bili postavljeni otvori, ali nisu bili izvedeni fini radovi iznutra i vana.

Iz iskaza III-tuženog M. Z. I. da je u vrijeme očeve smrti živio u staroj kući bake i djeda u P., a i kasnije sve do 2003.godine kada se oženio i kada su preselili u novu kuću čija je gradnja otpočeta još za života njegovog oca i to 1977. ili 1978.godine. Ovaj tuženi navodi da je on i prije rata ulagao u predmetnu kuću pa su tako uradili konobu ispred kuće od koje su jedno vrijeme živjeli. Pola godine ili godinu prije ženidbe je osposobio novu kuću za stanovanje, te je u istoj promijenio otvore na jednom spratu, postavio

podove i mijenjao one koji su bili oštećeni od poplave, uradio vanjsku fasadu, izradio kupaonice, mijenjao sva unutrašnja vrata, uradio elektro i vodo instalacije, osposobio grijanje, te kuću opremio namještajem, a što ga je koštalo od 50.000,00 KM do 70.000,00 KM. Nakon toga je dogradio još jedan dio kuće površine 100 m², izgradio bazen i izvršio rekonstrukciju dijela krova, izgradio i kamenom obložio vanjsko stubište, te izvodio još neke radove oko kuće u šta je ukupno uložio od 110.000,00 KM do 120.000,00 KM, što znači da je u predmetnu kuću ukupno uložio oko 200.000,00 KM, te je pored toga ulagao u održavanje cjelokupne imovine da bi je zaštitio od propadanja. III-tuženi pojašnjava da je ova ulaganja vršio od svojih primanja iz radnog odnosa i kroz kredite koje je realizovao i vraćao, te dodaje da su sestra i on stupili u kontakt sa I-tuženom i dogovarali susret ali do istog nije došlo jer se I-tužena prestala javljati kada je on predložio da se nađu i postignu dogovor oko ovog spora.

Prema nalazu i mišljenju vještaka građevinske struke Krčum Nenada od 07.09.2009.godine ukupna vrijednost kuće iznosi 150.486,90 KM, a konobe 70.572,70 KM odnosno ukupno 221.059,60 KM, pa dovodeći ovaj dokaz u vezu sa iskazom III-tuženog proizilazi da je sam on u izgradnju i rekonstrukciju kuće uložio više nego ista prema nalazu i mišljenju vještaka vrijedi, pa kada se ovom utvrđenu suda doda i iskaz tužiteljice prema kojemu su u izgradnju objekta uložena tri kredita, ali i pozajmica koju je ona vratila u iznosu 65.000,00 DM, te da su zaostala dugovanja i po osnovu građevinskog materijala iza njenog umrlog supruga, sud nalazi na osnovu izvedenih dokaza nije u mogućnosti utvrditi koliko je stvarni doprinos tužiteljice u izgradnji, jer tužiteljica u tom pravcu sudu nije ponudila bilo kakve dokaze osim svog iskaza i priznanica o vraćanju kredita, ovo posebno kod činjenice da i sama tužiteljica u svom iskazu navodi da je zaostala dugovanja iza muževe smrti podmirila od njihove zajedničke uštede, za koju opet sud nema dokaza ni da je postojala, ni u kojem iznosu, pa dalje ni u kojem omjeru su tužiteljica i njem suprug participirali u istoj. Osim toga iz ugovora o poravnanju zaključenog 12.11.1986.godine između S. G. i tužiteljice vidljivo je da je tužiteljica na ime dugovanja u iznosu 65.000,00 DM S. G. prenijela u vlasništvo svoj udio od ½ u nekretnini označenoj kao k.č. 41/163 k.o. ..., u naravi poslovne prostorije u kojima se obavlja ugostiteljska djelatnost, a sud nema podataka o tome na koji način je tužiteljica stekla ovu nekretninu, odnosno da li je ista predstavljala njenu posebnu imovinu ili je istu naslijedila iza umrlog supruga, ovo posebno jer je navedeni ugovor nesporno zaključena nakon provođenja ostavinskog postupka iza supruga tužiteljice, pa samim tim sud nije u mogućnosti slijedom ovog dokaza utvrditi da je tužiteljica otplatila opisani dug od svoje posebne imovine, pa čak ni od imovine koju je stekla za vrijeme braka sa umrlim suprugom ili je ista predstavljala posebnu imovinu njenog supruga koju je ona potom naslijedila.

Dalje tužiteljica sudu nije dostavila dokaz o vremenu, načinu i osnovu sticanja zemljišta na kojemu su predmetni objekti izgrađeni. Međutim iz ZK izvatka iz zk.ul. br.320 k.o. ... od 1.6.2004. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.440 k.o. ... od 17.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.473. k.o. ... od 22.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 296 k.o. ... od 17.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 472 k.o. ... od 4.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 336 k.o. ... od 17.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br. 246 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.293 k.o. ... od 15.9.2009. godine, ZK

izvatka iz zk.ul. br.194. k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.129 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.193 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.186. k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.269 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.133 k.o. ... od 16.9.2009. godine, ZK izvatka iz zk.ul. br.395 k.o. ... od 6.1.1991. godine, je vidljivo da su na svim nekretninama koje su predmetu tužbenog traženja pored II i III-tuženih kao suvlasnici evidentirani i drugi sa određenim suvlasničkim dijelovima, te da je za veći broj suvlasnika vidljivo da nose jednako prezime, slijedom čega sud zaključuje da je suprug tužiteljice ove nekretnine stekao po osnovu nasljeđa, a ne za radom za vrijeme trajanja braka sa tužiteljicom. Prednje dodatno proizilazi i iz rješenja broj 09/I-474-109/89 od 07.06.1989.godine kojim je tužiteljici, te II i III-tuženima priznato pravo svojine sa po 1/3 dijela na nekretnini označenoj kao k.č. 1125/15 k.o. ..., a iz čijeg obrazloženja proizilazi da je suprug tužiteljice bio u posjedu ove nekretnine od 1978.godine, a da je prije njega ista bila u posjedu njegove majke A., a prije nje u posjedu njegovog oca koji je umro 1950.godine, te prije toga njegovog prednika.

Osim ovoga tužiteljica nije sud dostavila dokaze o postojanju štednih uloga koji su pobrojani u tužbenom zahtjevu, niti o njihovoj visini.

Dakle tužiteljica u ovoj pravnoj stvari nije dokazala koje nekretnine, štedne uloge i pokretne stvari su eventualno stekli ona i njen umrli suprug radom za vrijeme trajanja braka, te dalje nije dokazala niti koliki je njen doprinos u sticanju istih, nije dokazala kolika su bila njena primanja, odnosno materijalne mogućnosti kojima je doprinosila istima, niti je kroz izvedene dokaze moguće razgraničiti do kojeg stepena su objekti bili izgrađeni za vrijeme trajanja braka, jer u tom pravcu sud ima samo navode tužiteljice, a koji su u određenom dijelu u kontradikciji sa navodima III-tuženog. Pored ovoga sama tužiteljica u svom iskazu navodi da je njen suprug još za života prodao oružje koje je također predmetom tužbenog traženja. Sve prednje je tužiteljica shodno članu 7. i 123. ZPP-a bila dužna dokazati, pa kod izostanka dokaza u pravcu obima bračne stečevine, ali i udjela tužiteljice u istoj sud nalazi opravdanim shodno članu 126. ZPP-a tužbeni zahtjev u odnosu na sve tužene odbiti po teretu dokazivanja, kako je i odlučeno u dispozitivu.

Na prednju odluku suda nisu od uticaja navodi tužiteljice da je sve činjenice na kojima zasniva svoje traženje dokazala u postupku koji je prekinut do okončanja ovog postupka, jer je već donošenjem rješenja o prekidu postupka koji se pred ovim sudom vodi pod brojem 58 0 P 018579 12 P3 odlučeno da se postupak po tužbi i protivtužbi razdvaja, pa isti samom tim shodno članu 83. ZPP-a predstavljaju posebne postupke u kojima se po pojedinim zahtjevima odvojeno raspravlja i nakon toga donosi posebna odluka, pa je tako slijedom načela neposrednosti tužiteljica bila u obavezi dokazati sve prednje pobrojane činjenice u ovom predmetu, a ista je u tom pravcu jedino ponudila čitanje iskaza svjedoka koji su saslušani u predmetu broj 58 0 P 018579 12 P3, a što sud kod protivljenja I-tužene i jasne odredbe člana 114.ZPP-a, kad tužiteljica nije ni tvrdila ne postoje bilo kakve smetnje za ponovno saslušanje svjedoka, nije mogao prihvatiti, a u pravcu ostalih dokaza u tom predmetu tužiteljica nije ni imala dokazne prijedloge, makar kroz uvid i čitanje cijelog spisa.

Odluka o troškovima postupka donesena je na osnovu člana 386. stav 1. a isti se za I-tuženu koja je u cijelosti uspjela u sporu sastoje od nagrade za sastav odgovora na tužbu, zastupanje na pripremnom ročištu 24.04.2017.godine i glavnoj raspravi 19.06.2017.godine u iznosu od po 976,95 KM u koji iznos je uračunat pripadajući PDV,

te nastavka glavne rasprava 22.06.2017.godine sa pripadajućim PDV-om u iznosu 488,47 KM, tako da ukupno priznati troškovi I-tužene iznose 3.419,32 KM kako je i riješeno u dispozitivu. Sud nije I-tuženoj priznao troškove na ime nagrade za pristup odgođenom pripremnom ročištu 13.03.2017.godine jer je isto odgođeno na suglasan prijedlog parničnih stranaka radi pokušaja mirnog rješenja spora.

Pouka o pravnom lijeku :

Protiv ove presude dopuštena je žalba u roku od 30 dana od dana donošenja

Žalba se putem ovoga sudu u 5 (pet) primjeraka izjavljuje Kantonalnom sudu u Mostaru

Sudija

Boškailo-Veledar Mediha